

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

Confessor dulcis affabilis atq[ue] benignus ad iungendu[m] p[e]niam ad
iudicandu[m] pius .i. condole[n]s

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

dicentem. de infirmis in periculo mortis positus inquirenda est pura con-
fessio peccatorum. tamen illis non est imponenda quātitas penitentie sed
tantum est manifestanda seu insinuanda. et si migraverit tunc amicorum
orationibus et elemosynarum largitionibus pondus penitentie est suble-
uandum si post conualuerit penitentiam sibi insinuatam diligenter adim-
plebit.

¶ Ad scōm respōdetur q̄ tpe necessitatis sez egritudinis seu mortis po-
test quilibet infirmus a quolibet presbytero. absolui quōvis in sententia
excomunicatōis esset. Unde si presbyter abnegauerit penitentiam penitē-
tibus morientibus. reus erit animarum. quia dominus ait. Cum conuer-
sus fuerit peccator saluus erit. Unde confessio potest esse in ultimo tempore
vite. ut patet de latrone dexteri lateris

¶ Ad terciū rñdetur ex dubio pcedēti. Dicit tamē Augustinus q̄ diffici-
le est scire utz talis saluetur vel damnetur. et ideo infert. si vis a dubio li-
berari et certus esse. age penitentiam dum sanus es. Et ideo ē valde piculo-
sum differre penitentiam vsq̄ ad finē vite

¶ Ad quartum respondetur fm magistrum sniarum. libro. iij. q̄ si quis
sit confessus et habet bonum testimonium q̄ nō poterat inuenire sacer-
dotem. quia preoccupauit eum mors in domo vel in via. et si parentes fa-
ciant oblatōem pro eo ad altare. firmiter sperandum ē de salute et saluatio-
ne eius. q̄ deus ē inspector cordis

¶ Ad quintum respondetur q̄ dupl'r quis potest fieri doctior in confessio-
ne. Primo. quia ea utior est ad cauendum sibi de peccatis. Secundo modo.
quia sapientior seu magis fit instructus. Nam in confessione non solum vi-
tia sunt manifestanda. sed etiam doctrine et informationes salutares sunt
exhibende.

¶ Ad sextum rñdetur q̄ extremum iudicium est horribile inuitabile in-
tolerabile inopinabile et erubescibile. Item erit in valle iosaphat. multi-
plici ratione. Primo q̄ ille locus est cōmunis q̄ est media regio terre ha-
bitabilis. Scdo q̄ est locus famosissimus et locus publicus ppter opa nrē
redemptōis que ibi gesta sunt. Tercio quia iosaphat interpretatur iudici-
um domini. Unde Joel ppheta. Congregabo omnes gentes et ducā eas
in vallē iosaphat. et ibi disceptabo cum eis. Etiam fm magistrum sniaz.
Non solum christus iudicabit. sed etiam sancti eius. Juxta illud domini
Glos qui secuti estis me. sedebitis super sedes duodecim iudicantes. duo-
decim tribus israel.

Confessor dulcis affabilis atq̄ benignus

ad iungendū pñiam ad iudicandū pius

.i. condolēs

Sit sapiens iustus sit mitis compatiensq̄

p̄ sicut peccatū qd̄ ipsemet fecit sicut abscondat crimina peccōrū i cōfessione deū

Ut crimen propriū celet peccata reorum

tardus ad imponendū dolozē. p̄mptus ad dandū remissionē

Sit piger ad penam sit velox ad miserandum

id est dolere sic dicitur peccatorum macula austerum
Et doleat quoties facit illū culpa ferocem

id est emit pia dans vba dans verba
tens verba consolatoria correctoria

Infundēs oleū mulcēs vnaūq̄ flagellans

aliqui i. ferocitate quandoq̄ exhibeat dulcedinē

Nunc virgam patris nūc p̄beat ubera matris

confessor id est loquat̄ aut alte pu compe
cite niat v̄bis scit

Sibilet ⁊ cantet stimulet cum cogit oportet

In ista parte auctor determinat de confessione prout respicit confessor
rem. Et diuiditur. Nam primo ostendit quomodo se habebit confessor in
gestis suis quando audit confessiones. Secundo quomodo se habebit in
interrogando. Tercio quales excitationes habebit confessor. Quarto cō
parat confessorē medico. Quinto ostendit in speciali qualis penitentia
debet imponi pro peccatis varijs. Sexto de operibus misericordie. Septimo
ostendit generaliter quomodo penitentia sit iniungenda. partes patebūt
in processu. Prima pars adhuc diuiditur in duas. Nam primo ostendit q̄
lis debet esse confessor. Secūdo qualiter debet celare peccata sibi in confessio
ne dicta. ibi **Ut crimen proprium.** Dicit primo sic. q̄ confessor debet esse
dulcis. affabilis. benignus. sapiens. mitis. iustus pius ⁊ compatiens.
Tunc ibi. **Ut crimen proprium.** Dicit sic. Confessor debet celare pecca
ta peccatorum seu confitentium sicut propria peccata. Et debet esse piger
ad penitentiam. ⁊ velox ad dei misericordiam. debet etiam se dolentē ostē
dere quando culpa facit ipsum peccatorem ferocem id est superbum. De
bet etiam habere quandoq̄ mollia verba ⁊ blanda. ⁊ quandoq̄ aspera et
ferocia. ⁊ debet dare interdum virgam patris. id est austeritatem in v̄bis
et quandoq̄ debet prebere ubera matris. id est dulcia ⁊ suauia verba. et
quandoq̄ debet sibilare. id est secrete vel basse loqui. ⁊ quandoq̄ cantare.
id est alte loqui scdm oportunitatem.

Circa textum dubitat̄

Primo vtrum vnus confessor possit mutare penitentiam iniunctam
ab alio. Secundo quid debet fieri de surdis ⁊ mutis. ⁊ quomodo debe
ant confiteri. Tercio si sacerdos ante confessionem sciret peccatū aliquō
vtrum deberet sibi dici in confessione. Quarto que sit pena sacerdo
tis reuelantis peccatū sibi in confessione dicta. Quinto si confitens da ret
confessori licentiam reuelandi. vtrū possit peccatū reuelare. Sexto si con
fessor cogeretur reuelare. vtz. possit reuelare.

Ad primum dubium respondetur q̄ si confessor velit mutare peniten
tiam. debet quattuor aduertere. Primum est q̄ discretē mutet illam. p̄niam
id est q̄ nō imponat leuiorē v̄l grauiorē p̄niam nisi ex certis ⁊ legitimis
causis. Scdm est p̄pter rationabilem ⁊ necessariam causam. Tercium est